



LÄNSSTYRELSEN Södermanlands län

Staffan Karlsson
Tel 0155-26 40 64

BESLUT
1994-09-12

231-7509-94.
0400-02

Enligt sändlista

Ändrad förvaltning av naturreservat, naturvårds-
områden, naturminnen och djurskyddsområden i
Södermanlands län.

BESLUT

Med ändring av tidigare beslut enligt 3, 9, 13, 17
och 22 §§ naturvårdsförordningen eller motsvarande
beslut enligt tidigare lagstiftning om naturvårds-
förvaltning av naturreservat, naturvårdsområden,
naturminnen och djurskyddsområden som förtecknas i
bilaga 2, beslutar länsstyrelsen med stöd av nya
lydelsen i 3 § naturvårdsförordningen om följande:

1. Naturvårdsförvaltare av naturvårdsobjekt där
vård och förvaltning bekostas med statliga medel
enligt bilaga 2 skall från och med 1 oktober
1994 och tills vidare vara länsstyrelsen.
2. AssiDomän AB, Örebro skogsförvaltning, skall
tills vidare kvarstå som naturvårdsförvaltare
för naturvårdsobjekt enligt bilaga 2.
3. För naturvårdsobjekt, enligt bilaga 2 förval-
tade av landstinget, kommuner eller stiftelser
gäller tidigare beslut angående naturvårdsför-
valtningen.

MOTIVERING

Syftet med översynen och ändringen av förvaltnings-
organisationen för naturskyddade områden är att
skapa en tydligare målstyrning för traditionella
skötselinsatser på alla reservat samt skapa en
bättre styrning av förvaltning och brukande av mark
som tillhör naturvårdsfonden. I detta ligger främst
att skapa tydligare möjligheter att prioritera
vårdinsatser såväl till omfattning som val av
objekt men också möjligheterna att integrera såväl
reservatsvården som brukandet av naturvårdsfondens
fastigheter som en naturlig del i en samlad lands-
bygdsutveckling. Uppnådd naturvårdsnytta skall vara

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Postgiro
611 86 NYKÖPING	Stora Torget 7 NYKÖPING	0155 - 26 40 00 växel	0155 -21 19 10	

Staffan Karlsson
Tel 0155-26 40 64

BESLUT
1994-09-12

231-7509-94.
0400-02 .

styrande för verksamheten. Ändringen förväntas också leda till en effektiv samlad helhet av förvaltningen och därmed sammantaget ge en mer kostnads-effektiv vård och skötsel av naturvårdsobjekten.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Länsstyrelsen har genomfört den översyn som Naturvårdsverket redovisar i Allmänna råd 90:8. Översynens resultat redovisas i bilaga 2 till detta beslut.

Länsstyrelsen har haft underhandskontakt med företrädare för naturvårdsverket om den nya förvaltningsorganisationens ansvarsuppdelning.

Länsstyrelsen har vid sammankomster med skogsvårdsstyrelsen den 20 maj, 6 juni, 10 juni och 10 augusti presenterat målet för och genomförandet av en ny förvaltningsorganisation.

Detta beslut kan överklagas, se bilaga 1.


Ivar Nordberg


Staffan Karlsson

BILAGOR

1. Besvärshänvisning
2. PM 1994-08-15 "Förslag till ändrad förvaltning av naturreservat, naturvårdsområden, fågel- och salskyddsområden i Södermanlands län"



PROMEMORIA
1994-08-15

Förslag till ändrad förvaltning av naturreservat,
naturvårdsområden, naturminnen, fågel och säl-
skyddsområden i Södermanlands län.

NATURVÅRDSVERKETS ALLMÄNN RÅD 90:8

Frågan hur vården och förvaltningen av landets naturvårdsobjekt kan organiseras på ett bättre sätt har aktualiserats av en ändring i 3 § naturvårdsförordningen som trädde i kraft den 1 juli 1988. I Allmänna råd nr 90:8 klargör Naturvårdsverket sitt ställningstagande i frågan hur organisationen av den statliga naturvårdsförvaltningen kan effektiviseras.

Sammanfattningsvis framhåller verket i dessa råd att länsstyrelsen måste ta ett genomgripande ansvar för naturvårdsförvaltningen och göra de förändringar av organisationen som, med hänsyn till förhållandena i länet, kan ge bästa naturvårdsnytta i relation till kostnaderna. Bland annat framhåller verket att särskilt målstyrningsarbetet måste stärkas.

NULÄGET I SÖDERMANLANDS LÄN

Antalet säkerställda naturvårdsobjekt i Södermanlands län ökade markant främst under 1970 och 1980-talet. Antalet naturreservat utgör nu 58 st med en totalareal på nära 33300 ha varav 9600 ha landareal. Till detta kommer 4 st naturvårdsområden med en sammanlagd areal på 2600 ha varav 2000 ha landareal. I länet finns dessutom 24 st naturminnen. Antalet djurskyddsområden är 162 st med totalarealen nära 8200 ha varav c:a 800 ha utgör landyta.

Naturvårdsförvaltningens organisation har i stort varit oförändrad sedan början av 1980-talet när Skogsvårdsstyrelsen övertog dåvarande Domänverkets förvaltaransvar för vissa reservat i skärgården och runt Båven.

Naturvårdsverket har det centrala ansvaret för naturvårdsförvaltningen i landet. Verket prioriterar och tilldelar resurser för skötseln av naturvårdsobjekten. De svarar också för förvaltningen av fastigheter och egendom bokförda på naturvårdsfonden samt för fastighetsregister.

PROMEMORIA
1994-08-15

Länsstyrelsen väljer ut, förhandlar och beslutar om säkerställandet av naturvårdsobjekt. I förekommande fall ser Länsstyrelsen till att skötselplaner upprättas. Länsstyrelsen fastställer skötselplaner samt utser naturvårdsförvaltare. Länsstyrelsen har det regionala tillsynsansvaret för att reservaten sköts enligt syftena i besluten och de upprättade skötselplanerna. Vidare fördelar Länsstyrelsen de medel som erhållits av Naturvårdsverket för skötseln. Länsstyrelsen är förvaltarna behjälpliga i frågor som rör reservatens skötsel.

Enligt naturvårdsförordningen § 3 skall till förvaltare utses den som med hänsyn till kompetens samt från naturvårdssynpunkt och av ekonomiska eller andra skäl bedöms som mest lämplig. Vid valet av förvaltare skall behovet av samordning av naturvårdsförvaltningen beaktas.

I naturvårdsförvaltarens uppgifter ingår att svara för den löpande skötseln, tillsynen och underhåll enligt skötselplanen så att syftet med objektens säkerställande uppnås. Naturvårdsförvaltaren planerar skötselåtgärder, tar fram underlag för äskande av medel och redovisar vårdkostnader till länsstyrelsen.

Översikt över den nuvarande förvaltningen av naturvårdsobjekt i länet:

Naturvårdsförvaltare	NR	NVO	NM	DSO
Skogsvårdsstyrelsen	41 */	1	24	162
AssiDomän	7	1		
Länsstyrelsen	2			
Landstinget	2			
Stiftelse	1			
Kommuner	5	2		

*/ I denna siffra ingår ett antal reservat, oftast äldre, där förvaltningen åvilar markägaren i samråd med Skogsvårdsstyrelsen men som förutsätter statliga vårdmedel och där Skogsvårdsstyrelsen i praktiken fungerar som naturvårdsförvaltare.

Skogsvårdsstyrelsen är utan jämförelse den naturvårdsförvaltare som har flest förvaltningsuppdrag i

PROMEMORIA
1994-08-15

länet. Samarbetet med Länsstyrelsen har varit mycket bra och förtroendefullt. Skogsvårdsstyrelsen har förtjänstfullt ställt upp och hanterat alla de arbetsmoment som hör till reservatsförvaltningen och som helhet väl fullgjort sitt förvaltningsuppdrag med utgångspunkt från hittillsvarande mål och syftesbeskrivningar i besluten om respektive naturskyddsobjekt. Genom sina goda kontakter med arbetsmarknadsmyndigheter har Skogsvårdsstyrelsen kunnat medverka till att åtgärder inom reservaten har genomförts på ett ekonomiskt gynnsamt sätt och ibland varit förutsättningen för att de överhuvudhuvudtaget har kommit till stånd. Länsstyrelsen har också under perioden från början av 1980-talet noterat Skogsvårdsstyrelsen ambitioner att tillföra och öka såväl den praktiska som teoretiska kompetensen för den personal som varit engagerad i arbetet med reservaten.

Även med övriga förvaltarkategorier har Länsstyrelsen goda kontakter och vården av även dessa reservat kännetecknas av förtroendefullt underhandssamaråd.

Som framgår av översikten ovan har Länsstyrelsen nästan undantagslöst förordnat andra än sig själv som naturvårdsförvaltare. Formellt har detta inneburit att Länsstyrelsen överlämnat ansvaret till andra att tolka och använda skötselplaner i den fortsatta vården. Trots det regionala tillsynsansvaret för vården av skyddade objekt har Länsstyrelsen genom att överlämna ansvaret för förvaltningen ingen tydlig roll eller begränsade styrmöjligheter i förvaltningsfrågor i fasen efter att beslut om reservatsbildningen tagits. Tack vare det goda samarbetet med förvaltarna har insynen i och diskussioner om vården ändå kunnat fungera.

Däremot har Länsstyrelsen inte på ett tydligt sätt kunnat mobilisera samhällets totala möjligheter att att komplettera vården av reservaten m.m. till en mer positiv utveckling av den sörmländska skärgården och landsbygden i övrigt. Delvis kan orsaken till detta bero på den otydliga roll som Länsstyrelsen har i förvaltningsfrågor.

MÅLSÄTTNING

Översynen av förvaltningsorganisationen för natur-skyddade områden baseras inte på en egentlig utvärdering av det hittills utförda förvaltningsarbetet. Som framgår tidigare har Länsstyrelsen goda erfarenheter av förvaltarnas insatser härvidlag. Vägledande för Länsstyrelsens översynsarbete är framförallt det nya synsätt om förvaltningsansvaret som Naturvårdsverket redovisat i Allmänna råd 90:8.

Syftet med översynen av förvaltningsorganisationen är att skapa en tydligare målstyrning för traditionella skötselinsatser på alla reservat samt skapa ett integrerat system för styrning av förvaltning och brukande av mark som tillhör naturvårdsfonden. I detta ligger främst att skapa tydligare möjligheter att prioritera vårdinsatser såväl till omfattning som val av objekt. Möjligheten att brukandet av naturvårdsfondens fastigheter kan ingå som en samlad del i landsbygdsutveckling skall tas till vara. Uppnådd naturvårdsnytta skall vara styrande för verksamheten. Översynen förväntas leda till en förenklad administration. Den förväntas också sammantaget ge en förvaltning som mer effektivt kan samla samhällets alla resurser i förvaltningen av naturvårdsobjekten i länet.

I takt med att antalet naturvårdsobjekt ökar krävs en större samordning av den administrativa och planerande ledningen av skötselarbetet och brukandet av fastigheter. De olika naturvårdsförvaltarna har hitintills haft merparten av de administrativa, ekonomiska och verkställande skötseluppgifterna. Fastighetsförvaltning genomförs direkt av naturvårdsförvaltarna på uppdrag från Naturvårdsverket. Övergripande planering och ekonomiska prioriteringar har därför legat på flera händer. Risk föreligger att betydelsefulla skötsel- och bruksfrågor inte fångas upp på rätt sätt och i vart fall skapat ett mindre effektivt dubbelarbete.

Oklara syften och målformuleringar för många reservat har skapat osäkerhet och lett till onödigt stora behov av underhandssamråd och kortsiktiga lösningar i detaljfrågor kring naturvårdsobjektens skötsel.

PROMEMORIA
1994-08-15

En samlad administrativ förvaltning av statliga naturvårdsobjekt bör eftersträvas. En sådan förvaltning måste utmärkas av tydliga målformuleringar, omfattande översiktlig planering, fördjupad budgethantering och införande av rutiner med lämpliga former av avtalsbundna operativa förvaltnings- eller skötseluppdrag. Detta bör leda till en samlad helhet i förvaltningen och en bättre möjlighet till uppföljning av kostnader relativt naturvårdsnyttan.

ORGANISATION OCH ARBETSFÖRDELNING

- * Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare (huvudman) för statligt förvaltade naturvårdsobjekt. Den operativa skötseln av naturvårdsobjekt skall i huvudsak upphandlas genom lämpliga former av avtal och instruktioner med uppdragstagare.
- * Länsstyrelsen skall vara ansvarig för fastighetsförvaltning av naturvårdsobjekt bokförda på naturvårdsfonden efter delegation från Naturvårdsverket.
- * Förvaltning av naturvårdsobjekt som i sin helhet bekostas av kommuner eller landstinget ändras ej Länsstyrelsen har även här det övergripande ansvaret för att naturvårdsobjektens naturvärden blir tillvaratagna enligt skötselplanens intentioner.

Länsstyrelsens arbetsuppgifter som naturvårdsförvaltare (huvudman):

- * vara administrativt och ekonomiskt sammanhållande kraft
- * formulera skötselmål och ansvara för framtagandet av skötselplaner
- * träffa avtal om operativ förvaltning med lämpliga uppdragstagare enligt intentionerna i skötselplanen
- * följa upp skötselnyttan, dokumentera, utvärdera och i erforderlig mån revidera skötselinriktning och avtal.
- * efter uppdrag från Naturvårdsverket ansvara för fastighetsförvaltning av de fastigheter som är bokförda på naturvårdsfonden .
- * delta i naturvårdsverkets kurser på naturvårds-

PROMEMORIA

1994-08-15

förvaltningens område och svara för rådgivning,
information och utbildning av operativa
förvaltare och andra uppdragstagare

ÅTGÄRDER

Länsstyrelsen föreslås att med stöd av naturvårds-
förordningen besluta om ändring av naturvårdsför-
valtningen för naturreservat, naturvårdsområden,
naturminnen, fågel- och salskyddsområden enligt
ovan beskrivna målsättning.

Enligt detta beslut skall länsstyrelsen vara
naturvårdsförvaltare (huvudman) för alla
naturvårdsobjekt som framgår av nedanstående lista:

NATURRESERVAT

0402001 Jaktstuguskogen
0402002 Bålbergsudden
0402004 Linudden
0402005 Skirtorpssjön (Glysamon)
0402006 Gökstenen
0402007 Tynäs
0402009 Ängbacken Valva
0402010 Glindranåsen
0402011 Hisseåsen
0402012 Kråkholmen
0402013 Jägernåsen
0402014 Brunnstaåsen
0402015 Rockelstaåsen
0402016 Hebyåsen
0402017 Himlingåsen
0402018 Lotsängsbacken
0402022 Aspö
0402023 Fällökna
0402024 Bärstakärret
0402025 Henaredalen
0402027 Väsby
0402028 Söderfjärden
0402029 Tolmon
0402033 Stendörren
0402037 Marvikarna
0402038 Bokö-Askö
0402039 Malmaåsen
0402040 Dagnäsön
0402041 Sundbyholmsåsen
0402043 Lacka
0402044 Rågö

PROMEMORIA
1994-08-15

0402045 Ringsö
0402046 Långö
0402047 Persö
0402049 Hartsö
0402050 Sofiebergssåsen
0402054 Bokö-Oxnö
0402055 Sjösakärren
0402056 Sävö
0402057 Sanda holme
0402058 Nybble holme
0402060 Båvenöarna
0402061 Ramunds bäck
0402062 Marvikarna, delområde Krampan

NATURVÅRDSOMRÅDEN

0411004 Sparreholms ekhagar

NATURMINNEN

samtliga 24 (0404001, 0404003 - 0404025)

DJURSKYDD SOMRÅDEN

samtliga 162 (0409002 - 0409177)

Naturvårdsobjekt som fortsättningsvis förvaltas av
AssiDomän:

NATURRESERVAT

0402031 Stampmossen
0402032 Härnöängen
0402052 Kalkbro
0402048 Svanviken
0402052 Furholmen-
0402053 Ridö-Sundbyholmsarkipelagen

NATURVÅRDSOMRÅDEN

0411004 Tullgarn

Naturvårdsobjekt på mark som tillhör AssiDomän AB eller där bolaget genom avtal med Fastighetsverket förvaltar statens egendom kvarstår tills vidare under AssiDomäns förvaltarskap. Länsstyrelsen avser återkomma med aktuella förändringar när AssiDomäns, Fastighetsverkets och eventuella andra myndigheters roller vad gäller förvaltning av vissa naturvårdsobjekt slutligen klarlagts.

Naturvårdsobjekt som fortsättningsvis förvaltas av
landstinget:

PROMEMORIA
1994-08-15

NATURRESERVAT
0402030 Nynäs
0402042 Hedlandet

Naturvårdsobjekt som fortsättningsvis förvaltas av
stiftelse:

NATURRESERVAT
0402035 Herrfallet

Naturvårdsobjekt som fortsättningsvis förvaltas av
kommuner:

NATURRESERVAT
0402020 Vilsta
0402026 Gorsingeholm
0402034 Kråmö
0402036 Årby
0402059 Strandstuviken

NATURVÅRDSOMRÅDEN
0411002 Tingstuhöjden
0411003 Sundbyholm

GENOMFÖRANDE

Länsstyrelsen bör omgående besluta om ändring av den statliga naturvårdsförvaltningen så att Länsstyrelsen blir naturvårdsförvaltare (huvudman). Beslutet föreslås gälla från den 1 okt 1994.

Länsstyrelsen bör vidare begära delegation från Naturvårdsverket för förvaltning av naturvårdsfondens fastigheter enligt delegationslistan i "Handbok för naturvårdsförvaltning" kap. 16. Länsstyrelsen är beredd inträda som fastighetsförvaltare från 1 juli 1995 eller den tidigare tidpunkt som Naturvårdsverket anser lämplig.

Länsstyrelsen genomför för närvarande ett omfattande arbete med dokumentation och uppföljning av skötselinsatser inom reservaten. Inom en treårsperiod beräknas samtliga reservat vara genomgångna. I samband med dokumentationen erhålles uppgifter som gör det naturligt och ibland nödvändigt att föreslå ändringar av skötselplanerna. Länsstyrelsen ser det som en viktig uppgift att se över alla

PROMEMORIA
1994-08-15

skötselplaner vad avser syften, målformuleringar, inriktningar, naturvårdsnytta, m.m.

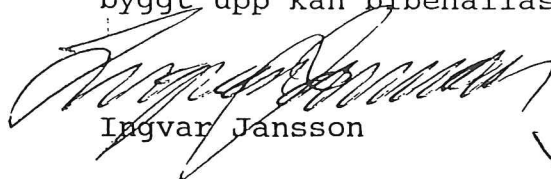
Länsstyrelsen räknar med att under innevarande budgetår träffa avtal för skötseluppdrag och operativ förvaltning i huvudsak enligt Naturvårdsverkets anvisningar i Allmänna råd 90:8 för samtliga naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen och djurskyddsområden. Avtalen skulle då kunna börja gälla 1 juli 1995.

För naturvårdsobjekt där ny skötselinriktning och ny eller omarbetad skötselplan fastställs i samband med eller som en konsekvens av ovan angivna dokumentation och uppföljning kommer mer detaljerade avtal, kopplade till skötselinriktningen för det aktuella objektet, att kunna träffas.

För övriga naturvårdsobjekt kommer inledningsvis -under en treårsperiod- mer översiktliga avtal att bli aktuella. Oftast betyder detta att överenskommer träffas om att den nuvarande naturvårdsförvaltaren fortsätter sitt tidigare uppdrag inom respektive reservat. Efterhand länsstyrelsen bearbetar skötselplaner, skötselinriktningar, m.m. även för dessa naturvårdsobjekt kommer mer detaljerade avtal i linje med Allmänna råd 90:8 om den fortsatta skötseln att kunna träffas.

Naturvårdsförvaltningen under innevarande budgetår (bå 94/95) genomföres i enlighet med tidigare avtal och rutiner.

Den värdefulla arbetsresurs som av arbetsmarknadspolitiska skäl ställs till naturvårdens förfogande måste tillvaratas. Den viktiga insats som Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län svarar för i detta sammanhang måste understödjas och samplanering ske för att verkligen kunna bibehålla eller utveckla denna resurs i framtiden. Det är också viktigt för den samlade naturvårdsverksamheten i länet att den kompetens som Skogsvårdsstyrelsen byggt upp kan bibehållas.



Ingvar Jansson



Staffan Karlsson